

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av lagen om explosionsfarliga ämnen**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om explosionsfarliga ämnen skall kompletteras vad beträffar de medel som behövs vid myndigheternas övervakning. Det föreslås att stadgandet om en övervakningsmyndighets befogenhet att få tillträde till olika ställen som är viktiga med tanke på övervakningen skall ges en allmänna-re formulering och att rätten till provtagning skall utvidgas. Övervakningsmyndigheten skall ges rätt att få uppgifter som är nödvändiga för övervakningen. I propositionen föreslås också mera omfattande stadganden om alla de åtgärder av övervakningsmyndigheten som behövs när det konstateras att ett ämne eller en produkt eller en anordning eller apparat för tillverkning, upplagring eller förbrukning av dessa inte uppfyller de krav som ställts i lagen om explosionsfarliga ämnen eller med stöd av den. De föreslagna ändringarna harmonierar

med de befogenheter som en tillsynsmyndighet har enligt produktsäkerhetslagen.

I propositionen föreslås dessutom att stadgandet om avgifter som uppbärs för en statlig eller kommunal myndighets prestationer skall ändras så att det motsvarar den reviderade lagstiftningen och att stadgandet om en nämnd för handläggning av ärenden som gäller explosionsfarliga ämnen och produkter skall upphävas som föråldrat.

I propositionen beaktas de krav som avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) ställer i fråga om övervakningen av marknaden när det gäller explosionsfarliga ämnen och produkter samt tillverknings- och upplagringsanordningar och förbrukningsapparater för dessa.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 september 1993.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

I 4 § (89/83) lagen om explosionsfarliga ämnen stadgas om de medel som står till en övervakningsmyndighets förfogande. Övervakningsmyndigheten har rätt att få tillträde till de ställen där det ämne, den produkt eller de råämnen till dessa som är föremål för övervakning tillverkas, lagras eller säljs och att vid behov ta prov av ämnena och produkterna för undersökning. Övervakningsmyndigheten kan förbjuda tillverkning, införsel, överlåtelse eller användning av ett misstänkt ämne eller en misstänkt produkt. Detta förbud kan meddelas endast temporärt, tills undersökningarna har

utförts. I syfte att förebygga person- eller egendomsskador kan övervakningsmyndigheten också förbjuda användning av tillverknings- eller upplagringsanordningen eller förbrukningsapparaten för ett ämne eller en produkt som avses i lagen. Dessutom kan övervakningsmyndigheten bestämma att anordningen eller apparaten skall repareras eller tas ur bruk.

De medel som en tillsynsmyndighet kan tillgripa med stöd av produktsäkerhetslagen (914/86) är mera omfattande än de som nämns i lagen om explosionsfarliga ämnen. Riksdagen har förelagts ett förslag om ändring av produktsäkerhetslagen (RP 4/1993 rd), enligt vilket

tillsynsmyndigheternas medel skall utökas ytterligare. Produktsäkerhetslagen gäller konsumtionsvaror och den tillämpas sekundärt på konsumtionsvaror bara i den mån som det inte särskilt stadgas eller bestäms om förebyggande av de risker för hälsa eller egendom som varorna medför. Stadgandena i produktsäkerhetslagen kan därför inte tillämpas på de ämnen eller produkter som avses i lagen om explosionsfarliga ämnen eller på tillverknings- eller upplagringsanordningar eller förbrukningsapparater för dessa. På grund av den fara för person-, egendoms- och miljökador som är förknippad med de ämnen och produkter som avses i lagen om explosionsfarliga ämnen samt med anordningarna och apparaterna som används i samband med dessa måste den myndighet som övervakar dem kunna utnyttja medel som är minst lika effektiva och omfattande som de som används vid tillsynen över konsumtionsvaror.

Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) förutsätter att de produkter som finns på marknaden övervakas effektivt. Avsikten är att rådets direktiv om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om anordningar för förbränning av gasformiga bränslen (90/396/EEG) som ingår i avtalet skall träda i kraft med stöd av lagen om explosionsfarliga ämnen. På basis av direktivet skall staterna ordna övervakningen av marknaden i fråga om gasapparater så, att en övervakningsmyndighet har möjlighet att ingripa i marknadsföringen av felaktiga gasapparater eller apparater som av någon annan anledning är farliga. Också av denna orsak bör lagen om explosionsfarliga ämnen kompletteras vad beträffar de medel som behövs för myndigheternas övervakning.

I syfte att säkerställa en effektiv marknadsövervakning föreslås att 4 § lagen om explosionsfarliga ämnen ändras och att en ny 4 a § fogas till lagen. Enligt förslaget skall 4 § stadga om en övervakningsmyndighets rätt att få för övervakningen behövliga uppgifter av de personer som förpliktelse i lagen och i stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den gäller. Rätten att få uppgifter vore ett tillägg till de medel som nu står till myndigheternas förfogande. Stadgandet i 4 § om befogenheten att få tillträde till olika ställen som är viktiga med tanke på övervakningen skall enligt förslaget formuleras allmännare. I samband med detta skall myndigheterna ges

rätt att utföra inspektioner och vidta andra åtgärder som övervakningen kräver. Då omedelbar fara hotar skall myndigheterna ha denna rätt också i fråga om bostadslägenheter. Den med tanke på övervakningen nödvändiga provtagningsrätt som nämns i 4 § föreslås bli utvidgad så att den gäller också tillverknings- och upplagringsanordningar samt förbrukningsapparater för de ämnen och produkter som avses i lagen.

Det föreslås att 4 a § lagen om explosionsfarliga ämnen skall innehålla stadganden om alla de åtgärder av en övervakningsmyndighet som behövs när det konstateras att ett ämne eller en produkt eller en anordning eller apparat för tillverkning, upplagring eller förbrukning av ett ämne eller en produkt inte uppfyller de krav som ställts i lagen eller med stöd av den. Eftersom åtgärderna är inriktade på enskilda ämnen, produkter eller produktgrupper, anses det vara ändamålsenligt att beslutsfattandet i samband med dessa stadgas höra till övervakningsmyndigheten. Detta motsvarar även de befogenheter som en tillsynsmyndighet har t.ex. enligt produktsäkerhetslagen och lagen om tryckkärl (98/73).

Om det finns skäl att anta att explosionsfarligheten hos ett ämne eller en produkt som avses i lagen om explosionsfarliga ämnen eller hos en tillverknings- eller upplagringsanordning eller förbrukningsapparat för dessa medför uppenbar fara för person-, egendoms- eller miljökador, skall tekniska kontrollcentralen med stöd av 4 a § 1 mom. kunna meddela temporära förbud mot tillverkning, försäljning och annan överlåtelse samt användning. Eftersom dessa ämnen, produkter, anordningar och apparater i grunden alltid är farliga, skall paragrafen endast tillämpas vid en omedelbart hotande fara som avviker från den sedvanliga och allmänt kända.

Det temporära förbud som avses i 4 a § 1 mom. kompletteras av de befogenheter som tekniska kontrollcentralen ges i 4 a § 2—4 mom. Dessa skall tillämpas om det visar sig att ett ämne eller en produkt eller en tillverknings- eller upplagringsanordning eller förbrukningsapparat för dessa inte uppfyller de krav som ställts i lagen eller med stöd av den. Tekniska kontrollcentralen kan då med stöd av 4 a § 2 mom. meddela varaktiga förbud och kräva ändringar. Dessutom skall kontrollcentralen kunna förplikta försäljaren, tillverkaren och

importören att underrätta dem som anskaffar ämnet, produkten, anordningen eller apparaten om den överhängande faran och att samtidigt redogöra för innehavarnas rätt att häva köpet och att återlämna ämnet, produkten, anordningen eller apparaten.

Om förbudet och kraven enligt 4 a § 2 mom. lagen om explosionsfarliga ämnen inte kan anses vara tillräckliga, skall tekniska kontrollcentralen med stöd av 4 a § 3 mom. kunna bestämma att försäljaren, tillverkaren eller importören skall dra bort från marknaden eller oskadliggöra eller förstöra ett ämne eller en produkt som han har i sin besittning. På motsvarande sätt skall tekniska kontrollcentralen vid behov ha en möjlighet att bestämma att användaren skall ta ett ämne eller en produkt ur bruk eller oskadliggöra eller förstöra den. I fråga om tillverknings- och upplagingsanordningar samt förbrukningsapparater för ett ämne eller en produkt skall kontrollcentralen ha rätt att bestämma att de skall dras bort från marknaden eller tas ur bruk. Om åtgärderna enligt 4 a § 2 mom. inte kan anses vara tillräckliga eller åtgärderna enligt 3 mom. ändamålsenliga, skall tekniska kontrollcentralen även ha rätt att bestämma hur man skall förfara med ämnet eller produkten eller med en tillverknings- eller upplagingsanordning eller förbrukningsapparat för dessa.

Med stöd av 16 § 4 mom. lagen om explosionsfarliga ämnen kan genom förordning bestämmas att lagen och stadganden som utfärdats med stöd av den inte till en del eller alls skall tillämpas inom försvarsväsendet, om det anses vara möjligt utan att det upprätthållande av allmän säkerhet samt skydd för liv och egendom som avses i lagen äventyras. Med stöd av detta kan skötseln av de åtgärder som nämns i 4 a § genom förordning stadgas höra till försvarsförvaltningen.

Lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92) trädde i kraft 1992 och genom den upphävdes lagen om grunderna för avgifter, som skola erläggas för särskilda myndigheters expeditioner och tjänsteförrättningar (806/42), till vilken hänvisas i 7 § 1 mom. lagen om explosionsfarliga ämnen. Det är inte längre nödvändigt att i speciallagstiftning nämna de avgifter som uppbärs för statliga myndigheters prestationer. Om de avgifter som uppbärs för en kommunal myndighets tjänsteåtgärder bör däremot fortfarande stadgas i 7 § 1 mom. Den avgift som en kommunal myndighet uppbär

skall dock högst motsvara de genomsnittliga totalkostnader som prestationen åsamkar kommunen, vilket stämmer överens med den princip som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten.

Inom den tekniska kontrollverksamheten biträds handels- och industriministeriet av tre nämnder, *tryckkärlsnämnden*, *naturgasnämnden* och *nämnden för explosionsfarliga ämnen*. Nämnderna behandlar ärenden som gäller säkerhetstekniken i samband med tryckkärl, naturgas och explosionsfarliga ämnen. Nämnderna deltar särskilt i utvecklandet av lagstiftningen inom det egna området. Naturgasnämnden och nämnden för explosionsfarliga ämnen har tillsatts på basis av fullmakten enligt 15 § i den nuvarande lagen, och tryckkärlsnämnden på basis av motsvarande stadgande i förordningen om tryckkärl (549/73). Nämnderna har tidigare skött utarbetandet av standarder inom respektive fack i egenskap av branschammanslutningar med anknytning till Finlands Standardiseringsförbund. Standardiseringsuppgifterna överfördes dock i början av år 1992 till industrins egna branschorganisationer. I det nuvarande läget har det ansetts vara nödvändigt att effektivisera verksamheten och öka möjligheterna att utnyttja sakkunskapen hos representanter för olika branscher genom att nämnderna i fråga sammanslås till en delegation som behandlar säkerhetstekniken på bred front. Om delegationen skall stadgas genom en förordning som baserar sig på den allmänna fullmakt att utfärda förordningar som ges i lagen om explosionsfarliga ämnen och lagen om tryckkärl.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Propositionen har inga ekonomiska verkningar.

3. Beredningen av propositionen

Vid beredningen av propositionen har produktsäkerhetslagen och föreslagna ändringar i denna beaktats, liksom också de förpliktelser som direktiv som gäller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet medför i fråga om övervakning av marknaden när det gäller explosionsfarliga ämnen och produkter samt anord-

ningar och apparater som används i samband med dessa. Utlåtanden över propositionen begärdes hösten 1992 hos justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, trafikministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbetsministeriet, miljöministeriet, tekniska kontrollcentralen, Industrins Centralförbund, Kemiska Centralförbundet, Handels Centralförbund, Oljebranschens Centralförbund, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC, Finlands Stadsförbund, Finlands Kommunförbund och Finlands svenska kommunförbund.

4. Andra omständigheter som har samband med propositionen

Den föreslagna lagen kan träda i kraft oberoende av EES-avtalets ikraftträdande, eftersom bara de förslag som gäller komplette-

ring av myndigheternas medel för övervakningen anknuter till avtalet. Det är i varje fall nödvändigt att komplettera de medel som en övervakningsmyndighet behöver vid sin övervakning, så att den kan vidta nödvändiga åtgärder då den konstaterar att ett ämne eller en produkt eller en tillverknings- eller upplagringsanordning eller förbrukningsapparat för dessa inte uppfyller kraven. De övriga föreslagna ändringarna bör träda i kraft snarast möjligt.

5. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 september 1993.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om explosionsfarliga ämnen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 19 juni 1953 om explosionsfarliga ämnen (263/53) 15 §,
ändras 4 § och 7 § 1 mom., av dessa lagrum 4 § sådan den lyder i lag av den 21 januari 1983 (89/83), samt
fogas till lagen en ny 4 a § som följer:

4 §

För tillsyn över att denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den iakttas har en övervakningsmyndighet rätt att få behövliga uppgifter av ägaren till ett ämne, en produkt, en anordning eller en apparat, av en verksamhetsidkare som tillverkar, importerar, exporterar, lagrar, överlåter, innehar eller använder sådana ämnen, produkter, anordningar eller apparater som avses i denna lag samt av andra personer som förpliktelse i denna lag och i stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den gäller.

För tillsyn över att denna lag och stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den iakttas har en övervakningsmyndighet rätt att få tillträde till ett område, en lokal och andra utrymmen, om detta är nödvändigt med

tanke på den övervakning som avses i denna lag, samt att där utföra inspektioner och vidta andra åtgärder som övervakningen kräver. Denna rätt omfattar även bostadslägenheter när det gäller att förebygga situationer där omedelbar fara föreligger.

En övervakningsmyndighet har rätt att få för övervakningen behövliga prov av sådana ämnen och produkter som avses i denna lag samt av tillverknings- och upplagringsanordningar samt förbrukningsapparater för dessa.

4 a §

Tekniska kontrollcentralen kan temporärt förbjuda tillverkning, saluhållning, försäljning och annan överlåtelse samt användning av ett ämne eller en produkt som avses i denna lag eller av tillverknings- och upplagringsanordningar samt förbrukningsapparater för dessa,

om det finns skäl att anta att de medför en uppenbar fara för person-, egendoms- eller miljöskador.

När tekniska kontrollcentralen konstaterar att ett ämne eller en produkt eller en tillverknings- eller upplagringsanordning eller förbrukningsapparat för dessa inte uppfyller de krav som ställts i denna lag eller med stöd av den, kan kontrollcentralen i fråga om dessa ämnen, produkter, anordningar eller apparater

1) varaktigt förbjuda tillverkning, saluhållning, försäljning och annan överlåtelse samt användning,

2) förordna att de eller tillverkningen av dem skall ändras så att de uppfyller de krav som ställts i denna lag och med stöd av den samt att det skall visas att kraven uppfylls, samt

3) förplikta försäljaren, tillverkaren eller importören att anmäla en fara som dessa medför och en rättighet som innehavaren av dem har; vid behov kan tekniska kontrollcentralen själv lämna en sådan anmälan på försäljarens, tillverkarens eller importörens bekostnad.

Om de ändringar och förbud som avses i 2 mom. 1 och 2 punkten inte kan anses vara tillräckliga, kan tekniska kontrollcentralen

1) bestämma att försäljaren, tillverkaren, importören eller användaren skall dra bort från marknaden, ta ur bruk, oskadliggöra eller

förstöra ett ämne eller en produkt som han har i sin besittning, eller

2) bestämma att anordningen eller apparaten för tillverkning, upplagring eller förbrukning av ett ämne eller en produkt skall dras bort från marknaden eller tas ur bruk.

Om de ändringar och förbud som avses i 2 mom. 1 och 2 punkten inte kan anses vara tillräckliga eller de åtgärder som nämns i 3 mom. inte kan anses vara ändamålsenliga, kan tekniska kontrollcentralen bestämma hur man i övrigt skall förfara med ett ämne eller en produkt eller med en tillverknings- eller upplagringsanordning eller förbrukningsapparat för dessa.

7 §

Om avgifter som uppbärs för sådana av en kommunal myndighet utförda inspektioner, besiktningar och andra tjänsteåtgärder (*prestationer*) som föreskrivs i stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av denna lag beslutar kommunen. En avgift skall motsvara högst beloppet av de genomsnittliga totalkostnader som prestationen åsamkar kommunen.

Denna lag träder i kraft den 1993.

Helsingfors den 14 maj 1993

Republikens President
MAUNO KOIVISTO

Handels- och industriminister Pekka Tuomisto

Lag

om ändring av lagen om explosionsfarliga ämnen

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen den 19 juni 1953 om explosionsfarliga ämnen (263/53) 15 §, ändras 4 § och 7 § 1 mom., av dessa lagrum 4 § sådan den lyder i lag av den 21 januari 1983 (89/83), samt fogas till lagen en ny 4 a § som följer:

Gällande lydelse

4 §

För tillsyn över efterlevnaden av denna lag och med stöd av den utfärdade stadganden eller föreskrifter har övervakningsmyndighet rätt att få tillträde till de ställen där här avsedda ämnen och produkter samt råämnena till dem tillverkas, försäljs eller är upplagrade, och vid behov för undersökning erhålla prov av ämnen och produkter samt, då skäl därtill föreligger, förbjuda tillverkning, införsel, överlåtelse eller användning av misstänkt ämne eller produkt, till dess undersökningen, som bör förrättas i brådsakad ordning, ägt rum. Om undersökningens resultat skall vederbörande utan dröjsmål underrättas.

Övervakningsmyndighet kan under förutsättningar, om vilka stadgas genom förordning, till förebyggande av person- eller egendomsskador även förbjuda användning av tillverknings- eller upplagringsanordning eller förbrukningsapparat för ämne eller produkt som avses i denna lag eller föreskriva att anordningen eller apparaten skall repareras eller tagas ur bruk.

Föreslagen lydelse

4 §

För tillsyn över att denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den iakttagas har en övervakningsmyndighet rätt att få behövliga uppgifter av ägaren till ett ämne, en produkt, en anordning eller en apparat, av en verksamhetsidkare som tillverkar, importerar, exporterar, lagrar, överlåter, innehar eller använder sådana ämnen, produkter, anordningar eller apparater som avses i denna lag samt av andra personer som förpliktelse i denna lag och i stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den gäller.

För tillsyn över att denna lag och stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den iakttagas har en övervakningsmyndighet rätt att få tillträde till ett område, en lokal och andra utrymmen, om detta är nödvändigt med tanke på den övervakning som avses i denna lag, samt att där utföra inspektioner och vidta andra åtgärder som övervakningen kräver. Denna rätt omfattar även bostadslägenheter när det gäller att förebygga situationer där omedelbar fara föreligger.

En övervakningsmyndighet har rätt att få för övervakningen behövliga prov av sådana ämnen och produkter som avses i denna lag samt av tillverknings- och upplagringsanordningar samt förbrukningsapparater för dessa.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §

Tekniska kontrollcentralen kan temporärt förbjuda tillverkning, saluhållning, försäljning och annan överlåtelse samt användning av ett ämne eller en produkt som avses i denna lag eller av tillverknings- och upplagringsanordningar samt förbrukningsapparater för dessa, om det finns skäl att anta att de medför en uppenbar fara för person-, egendoms- eller miljöskador.

När tekniska kontrollcentralen konstaterar att ett ämne eller en produkt eller en tillverknings- eller upplagringsanordning eller förbrukningsapparat för dessa inte uppfyller de krav som ställts i denna lag eller med stöd av den, kan kontrollcentralen i fråga om dessa ämnen, produkter, anordningar eller apparater

1) varaktigt förbjuda tillverkning, saluhållning, försäljning och annan överlåtelse samt användning,

2) förordna att de eller tillverkningen av dem skall ändras så att de uppfyller de krav som ställts i denna lag och med stöd av den samt att det skall visas att kraven uppfylls, samt

3) förplikta försäljaren, tillverkaren eller importören att anmäla en fara som dessa medför och en rättighet som innehavaren av dem har; vid behov kan tekniska kontrollcentralen själv lämna en sådan anmälan på försäljarens, tillverkarens eller importörens bekostnad.

Om de ändringar och förbud som avses i 2 mom. 1 och 2 punkten inte kan anses vara tillräckliga, kan tekniska kontrollcentralen

1) bestämma att försäljaren, tillverkaren, importören eller användaren skall dra bort från marknaden, ta ur bruk, oskadliggöra eller förstöra ett ämne eller en produkt som han har i sin besittning, eller

2) bestämma att anordningen eller apparaten för tillverkning, upplagring eller förbrukning av ett ämne eller en produkt skall dras bort från marknaden eller tas ur bruk.

Om de ändringar och förbud som avses i 2 mom. 1 och 2 punkten inte kan anses vara tillräckliga eller de åtgärder som nämns i 3 mom. inte kan anses vara ändamålsenliga, kan tekniska kontrollcentralen bestämma hur man i övrigt skall förfara med ett ämne eller en produkt eller med en tillverknings- eller upplagringsanordning eller förbrukningsapparat för dessa.

Gällande lydelse

7 §

Angående för övervakningsmyndighets förrättningar, expeditioner och blanketter samt forskningsanstalts undersökningar och officiella utlåtanen utgående avgifter, vilka må fastställas jämväl i form av arvode eller lösen åt övervakningsmyndighet, stadgas i förordning. Lösen och arvoden bestämmas i överensstämmelse med de allmänna principerna i lagen den 17 oktober 1942 om grunderna för avgifter, som skola erläggas för särskilda myndigheters expeditioner och tjänsteförrättningar (806/42).

15 §

För handläggningen av ärenden rörande explosionsfarliga ämnen och produkter finnes handels- och industriministeriet till biträde en nämnd, vars ordförande och ledamöter förordnas av sagda ministerium.

Föreslagen lydelse

7 §

Om avgifter som uppbärs för sådana av en kommunal myndighet utförda inspektioner, besiktningar och andra tjänsteåtgärder (prestationer) som föreskrivs i stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av denna lag beslutar kommunen. En avgift skall motsvara högst beloppet av de genomsnittliga totalkostnader som prestationen åsamkar kommunen.

15 §

(upphävs)

Denna lag träder i kraft den 1993.